

Norske Kredittopplysningsbyråers Forening

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

631.0
1/9-08
200 604595-49

Oslo, 28. august 2008

Gjeldsregister – Høringsuttalelse fra Norske Kredittopplysningsbyråers Forening

Innledning

Vi viser til høringsnotat datert 9. mai 2008 vedrørende utredning om gjeldsregister i Norge.

Norske Kredittopplysningsbyråers Forening (NKF) har fått utsatt høringsfrist til 31. august 2008 og avgir med dette sin høringsuttalelse. NKF organiserer de største kredittopplysningsbyråene i Norge.

Et gjeldsregister vil ha positiv betydning for kredittvurdering

NKF støtter opprettelsen av et gjeldsregister i Norge. Et nasjonalt gjeldsregister vil kunne bidra til å forebygge at enkeltpersoner pådrar seg for høy gjeldsbyrde og til ytterligere å øke kvaliteten på kredittvurderinger.

I svært mange tilfeller vil opplysninger fra et gjeldsregister slå positivt ut for enkeltpersoner fordi kredittvurderingen kan gjøres basert på et enda mer nyansert datagrunnlag enn i dag. For personer som er i tvilssonen kan dette bidra til en positiv kredittvurdering.

For at et gjeldsregister skal kunne realisere disse mulighetene, uten å krenke personvernet til de personer det behandles opplysninger om, er det nødvendig at visse vilkår er oppfylt, bl.a. med hensyn til innrapportering, opplysningenes detaljeringsgrad og begrenset spredning av opplysningene. Vi kommer tilbake til dette nedenfor.

Registerets detaljeringsgrad

For at opplysninger om gjeld skal kunne benyttes på en hensiktsmessig måte i kredittvurdering, må opplysningene være tilgjengelig for kredittopplysningsbyråene på et visst detaljnivå.

Det vil ikke være tilstrekkelig å få oppgitt et beløp som uttrykker personens samlede registrerte gjeldsforpliktelse. Gjeldens størrelse er i seg selv lite egnet som parameter i en kredittvurdering. Det er antall låneengasjementer og arten av disse som i særlig grad sier noe om risiko knyttet til en persons samlede gjeldssituasjon. En person med et stort boliglån vil gjennomgående ha langt lavere risiko enn en person med en rekke småkreditter. Et boliglån (som ikke er misligholdt) vil i seg selv kunne trekke i positiv retning fordi det indikerer at personen har stabil økonomi. Mange småkreditter kan indikere det motsatte. I tillegg har

småkreditter ofte kort løpetid og høy rente, slik at de i stor grad vil påvirke låntakers likviditet, noe som også påvirker risikoen for betalingsmislighold.

Hvis det ikke gjøres tilgjengelig opplysninger på engasjementsnivå, vil opplysninger fra et eventuelt gjeldsregister ikke kunne bidra til å styrke kredittvurderingen og formodentlig heller ikke til å understøtte frarådingsplikten.

Man kunne eventuelt tenke seg at opplysningene ble gjort tilgjengelige for kredittopplysningsbyråene på et overordnet nivå i form av opplysninger som viser antall låneengasjementer, type låneengasjementer og fordelingen mellom dem, samt hvilke beløp som er knyttet til de ulike typene av engasjementer (for eksempel lån med sikkerhet i fast eiendom, forbrukslån, kredittkortgjeld mv). På denne måten vil innsikten i den enkeltes privatøkonomi reduseres noe og personvernulempene ved registeret kan reduseres. Opplysningene ville likevel ha stor verdi i forbindelse med en kredittvurdering.

Betydningen av Fullstendige og oppdaterte opplysninger

En rekke høringsinstanser har lagt vekt på betydningen av at gjeldsregisteret er fullstendig og oppdatert. NKF er naturligvis enig i at et gjeldsregister må være tilstrekkelig oppdatert og inneholde opplysninger fra tilstrekkelig mange kilder til at det kan regnes som dekkende for formålet.

NKF har ikke grunnlag for å vurdere kravene til fullstendighet i et register som skal benyttes for oppfyllelse av bankenes frarådingsplikt. Derimot vil NKF påpeke at opplysninger i et gjeldsregister vil kunne ha stor betydning for kredittvurdering selv om ikke alle aktuelle kilder er med, for eksempel ikke private lån, kausjonsforpliktelser mv, se også høringsuttalelsen fra GE Money Bank. Dersom alle banker og finansinstitusjoner innrapporterer til et gjeldsregister, vil det være tilstrekkelig til tilføre kredittvurderingen merverdi. Det er imidlertid vesentlig at det er forutberegnelighet med hensyn til hvilke opplysningstyper som skal være registrert slik at det kan tas hensyn til dette i kredittvurderingsmodellene.

Som påpekt ovenfor er det først og fremst låneengasjementenes antall og sammensetning som gir utslag i kredittvurderingen. Hyppigheten av oppdatering av endringer i gjeldens størrelse har derfor etter NKFs oppfatning noe mindre betydning enn det som er påpekt av andre høringsinstanser. Det er utvilsomt slik at forholdet mellom samlet gjeld og personens inntekt er relevant, og for så vidt er regelmessig oppdatering viktig, men NKF antar at månedlig oppdatering vil være tilstrekkelig for dette formålet. Dette vil redusere kostnadene ved driften av registeret i forhold til løpende oppdatering og det vil også redusere omfanget av behandlingen av personopplysninger.

Banker, finansinstitusjoner og kredittopplysningsbyråer bør ha tilgang til registeret

Finansnæringens Hovedorganisasjon skriver i sin høringsuttalelse at bare finansinstitusjoner og kredittopplysningsbyråer bør ha tilgang til opplysninger fra gjeldsregisteret. NKF er enig i dette.

Gjeldsregisteret vil ha betydning for et mindre antall lånesøkere som urettmessig tilbakeholder opplysninger om sin egen gjeldssituasjon. På den annen side vil registeret kunne bidra med opplysninger som gir en mer nyansert kredittvurdering og som vil slå positivt ut for en rekke personer der kredittverdighet i dag vurderes som tvilsom, jf. det som er sagt om betydningen av låneporteføljens sammensetning ovenfor. Kredittopplysningsbyråene vil

kunne utnytte potensialet i et eventuelt gjeldsregister til fordel for et effektivt og sikkert kredittmarked.

For å ivareta personvern hensyn mener NKF at kredittopplysningsbyråene ikke bør utlevere konkrete opplysninger om gjeldsforhold til andre enn banker og finansieringsinstitusjoner. For andre brukere som oppfyller kravet til saklig behov for kredittvurdering, bør opplysninger om gjeld inngå i kredittopplysningsbyråets vurdering, men ikke utleveres til spørre. Årsaken til dette er at opplysninger om gjeldens størrelse, for andre enn finansinstitusjoner med frarådingsplikt, bare er relevant i en totalvurdering og ikke som enkeltstående opplysning, og det er ikke andre enn kredittopplysningsbyråer og profesjonelle kredittgivere som har nødvendig kompetanse til å foreta en slik vurdering.

Ved å skjerme opplysninger om gjeld fra utlevering i forbindelse med kredittvurdering vil de potensielle personvernulempene bli sterkt redusert samtidig som fordelene ved å kunne benytte opplysningstypen i kredittvurdering opprettholdes.

Videre vil det være naturlig at opplysninger ikke utleveres som masseavgivelse fra gjeldsregisteret til bankene, finansinstitusjonene og kredittopplysningsbyråene, men i form av automatiserte enkeltoppslag når en kredittvurdering skal foretas. I forbindelse med kredittvurdering og oppslag i gjeldsregisteret vil det fra kredittopplysningsbyråene bli sendt gjenpart til omspurte i henhold til personopplysningsforskriften § 4-4.

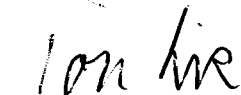
Organiseringen av et gjeldsregister

NKF mener det er naturlig at et eventuelt gjeldsregister drives av det offentlige og at oppgaven hensiktsmessig kan legges til Brønnøysundregistrene.

Det er naturlig at gjeldsregisteret i alle fall delvis finansieres gjennom brukerbetaling fra de rapporteringspliktige og de som innhenter opplysninger fra registeret, men det er påkrevet med en nærmere utredning av kostnadene med etablering og drift av et eventuelt gjeldsregister før det kan tas endelig stilling til dette.

Med vennlig hilsen

Norske Kredittopplysningsbyråers Forening



Tore Lia